

Розподіл

“ Розподіл — це передача товарів призначеним бенефіціарам, справедливо і відповідно до визначених норм, критеріїв відбору та пріоритетів. Розподіл — це процес, під час якого контроль над товаром переходить від організації, що володіє запасами, до передбачуваного бенефіціара.

Адаптовано з [УВКБ ООН, Розподіл товарів](#)

Метою кожного розподілу є пом'якшення впливу на людей після або під час кризи шляхом надання засобів для збереження їхнього здоров'я та забезпечення їхнього добробуту, безпеки та гідності.

Фізичний розподіл — це останній крок продукту перед тим, як він потрапить до кінцевого споживача, проте цей процес повністю залежить від попередніх дій. Це може стосуватися рішень про те, що і скільки закуповувати, питання транспортування, зберігання і навіть пакування. Важливо знати якомога більше деталей про те, як працюватиме будь-яка конкретна система розподілу, щоб передбачити можливі труднощі та виклики і розробити коригувальні заходи для їх подолання.

Для цілей цього посібника термін розподіл НЕ включає процес закупівлі товарів, транспортування, зберігання та обробки, хоча вони часто певним чином пов'язані з процесом розподілу. Цей посібник стосується фізичного розподілу товарів у кінцевому пункті передачі.

Загальні терміни у сфері розподілу

НПТ	— скорочення для непродовольчих товарів: будь-які непродовольчі товари, інструменти, посуд або інші предмети, які сприяють фізичному та/або психологічному здоров'ю населення.
лоп	— скорочено від людей з особливими потребами: люди похилого віку, маленькі діти, люди з обмеженою рухливістю або матері-годувальниці, які можуть потребувати спеціальної допомоги або перебувати в групі ризику.
Набір	— набір предметів, що використовуються для певної мети або діяльності, зазвичай упаковані та/або розподілені разом.
Товар	— термін, що застосовується до продовольчих і непродовольчих товарів, що надаються в масовий продаж.
ГС	скорочення від «голова сім'ї», що визначається як член домогосподарства, який його представляє.
Домогосподарство	— соціальна одиниця, що складається з індивідів, які мають генетичні або соціальні зв'язки між собою, під керівництвом одного голови або лідера, живуть під одним дахом, харчуються з одного горщика та спільно користуються загальними ресурсами.
РПД	— скорочено від Розширеного пункту доставки.

Принципи

Хоча кожний розподіл повинен відповідати ситуації та місцевій специфіці, існують певні принципи, які застосовуються до всіх розподілів.

- Весь розподіл має бути чесним, справедливим, регулярним, підзвітним і прозорим. Бенефіціари повинні знати, на які пайки вони мають право, у який спосіб і за яким графіком вони отримують пайки. Чим прозоріша система, тим менше можливостей для зловживань, що призводять до несправедливого розподілу. Ті, хто здійснює розподіл, повинні бути підзвітні як бенефіціарам, так і донорам.
- Усі розподіли передбачають координацію, логістику, моніторинг та звітність, які здійснюються низкою [учасників](#): зокрема урядом, агентствами ООН, НУО, місцевими партнерами та бенефіціарами. Тому ефективне управління вимагає належного розподілу обов'язків між різними суб'єктами, а повноваження та процес прийняття рішень мають бути чітко визначені.
- Єдиний контролюючий орган повинен відповідати за питання політики, визначаючи загальні пріоритети. Механізми обміну інформацією та координації між усіма учасниками мають бути добре сплановані. Координаційні комітети, до складу яких входять усі основні суб'єкти, необхідні як на національному рівні для розробки політики та планування, так і в основних операційних сферах для прийняття оперативних рішень.
- Існують загальні елементи реалізації, які охоплюють оцінку кількості бенефіціарів, вибір типу отримувачів, тип документів бенефіціарів, визначення фізичної організації розподілу продовольства, а також моніторинг.
- Інформація про населення, яке отримує допомогу, має важливе значення для розробки системи розподілу. Жодна програма розподілу не може розпочатися без оцінки чисельності населення. Чисельність населення також впливає на вибір отримувача та фізичну організацію розподілу, наприклад, кількість пунктів видачі. Знання соціально-політичного контексту має вирішальне значення для прийняття рішення [про те, хто керує розподілом](#), або [про те, хто має бути отримувачем](#) допомоги, і чи є реєстрація бенефіціарів належною.
- Слід заохочувати участь бенефіціарів, яка може бути особливо різноманітною залежно від того, чи керує громада всією програмою або її частинами. [Комітети](#) часто рекомендують створити форум для обговорення або інформування про розподіл.
- Питання доступу та захисту повинні розглядатися на кожному етапі процесу розподілу, від розробки інтервенції до фактичної передачі бенефіціарам, виділення ресурсів та коштів для вирішення цих питань. Вони мають бути частиною оцінки та звітів.

Основи організації розподілу

Способи розподілу

Під час надання допомоги постраждалому населенню доставка фізичних товарів - не єдиний можливий варіант реагування. Залежно від потреб, можна використовувати різні способи передачі:

В натуральній формі - Бенефіціари отримують товари безпосередньо у вигляді кінцевих продуктів, таких як [набори та пайки](#).

Готівка/ваучер - Бенефіціари отримують конвертовану вартісну одиницю, яку можна використовувати для придбання необхідних товарів.

Грошові/ваучерні інтервенції мають унікальні особливості, які необхідно враховувати, але які не є метою цього посібника. Інформацію про грошову та ваучерну допомогу (CVA) можна знайти на сайті [The Cash Learning Partnership \(CaLP\)](#).

Методології управління дистрибуцією

Загалом, існує три різні методології управління дистрибуцією, і хоча кожна з них має однакову кінцеву мету, вони мають різні підходи, методи та завдання. Цей посібник може бути використаний усіма можливими учасниками дистрибуції, але передбачається, що розподілом керуватиме агенція або один з її партнерів.

Дистрибуція під керівництвом уряду

Уряд може на різних рівнях бути одержувачем і розподільником товарів, використовуючи або координуючи дії з державними системами розподілу. Для агентств, що займаються розподілом, *"слід максимально використовувати наявні організації та структури в постраждалих населених пунктах, адаптуючи та перерозподіляючи ресурси за потребою"* ((ВПП ООН, 1991 р.). Державне втручання часто включає механізми забезпечення цінової стабілізації, такі як продаж продуктів харчування через державні розподільчі системи або субсидований продаж НПТ через магазини за справедливими цінами. Продаж товарів може бути кращим за широкомасштабну безкоштовну роздачу, яка зазвичай поширюється серед обраних вразливих груп населення через школи, соціальні служби, клініки або інші загальні координаційні механізми.

Ступінь участі уряду в операціях з надання допомоги значно варіюється від однієї надзвичайної ситуації до іншої. У той час як у деяких країнах реагування на надзвичайні ситуації може бути повністю в руках уряду, інші уряди з меншими можливостями можуть бути менш залучені або зовсім не залучені.

Розподіл під управлінням громади

Різноманітні методи розподілу отримали назву "розподіл під управлінням громади". У деяких випадках розподілу, керованого громадою, всіма аспектами процесу розподілу керує громада, тоді як в інших громада керує лише частиною програми.

- У програмах, якими повністю керує громада, традиційні лідери реєструють бенефіціарів і розподіляють речі між сім'ями відповідно до їхнього сприйняття потреб.
- У частково керованих громадою програмах представники громади керують одним з аспектів програми або беруть участь через комітети. Наприклад, агентство може реєструвати бенефіціарів і здійснювати моніторинг, тоді як громада займається розподілом. Або ж представники громади можуть реєструвати бенефіціарів, а розподілом займається агентство з надання допомоги. В обох випадках комітети можуть брати участь у плануванні та моніторингу розподілу.

Розподіл під управлінням агентства

Процес розподілу, керований агентством, передбачає розподіл товарів безпосередньо сім'ям або окремим особам агентством або довіреною партнерською організацією. Розподіл під керівництвом агентства вимагає реєстрації сімей-бенефіціарів, яка іноді обмежується списками бенефіціарів, але часто пов'язана з видачею продовольчих карток. Члену сім'ї може знадобитися пред'явити продуктову картку, посвідчення особи або іншу біометричну інформацію та забрати виданий предмет. Зазвичай співробітники агентства вимірюють, зважують або підраховують товар, щоб він відповідав умовам надання та плану розподілу.

Існує багато варіантів систем розподілу, керованих агентством. Можливо, доведеться дійти компромісу між ідеальним і можливим варіантом, якщо реєстрація неможлива.

Види розподілів

Ситуація кожного розподілу впливає на рішення щодо видів розподілу, які найкраще досягають бажаних цілей. Фактори впливу ситуації охоплюють географічні та культурні чинники, вид надзвичайної ситуації, вразливість населення та характер предметів, що роздаються.

За організацією	Мобільний розподіл	Мобільні розподільчі точки зазвичай монтуються на базі транспортних засобів для надання допомоги в різних місцях або районах без постійного місця розташування. <i>Приклад:</i> Відкриті майданчики, позначені канатами, вантажівками.
	Постійні місця розподілу	Постійні або напівпостійні місця розподілу, де буде доступна базова інфраструктура для розподілу. <i>Приклади:</i> Мобільні складські підрозділи, громадські центри.
За типом товару	Регулярний розподіл	Одне і те ж населення отримує кілька разів один і той же набір товарів протягом чітко визначеного періоду часу. <i>Приклад:</i> Розподіл продуктів харчування.
	Разовий розподіл	Група людей або локація обслуговується один раз для розподілу певного виду запасів. <i>Приклад:</i> НПТ, вакцинація.
	Розподіл ковдр	У певних географічних місцях все населення в межах певної групи отримуватиме матеріали. <i>Приклад:</i> Будь-яка дитина шкільного віку отримує освітні матеріали.
За групою населення		

Умовний розподіл

Бенефіціари відбираються за конкретними критеріями, як правило, на основі вразливості та потреб.

Приклад: *Сім'ї з трьома або більше дітьми отримують додаткову москітну сітку.*

Системи розподілу

Системи розподілу можна класифікувати відповідно до того, кому надаються товари. Існує три широкі категорії системи розподілу.

Керівники громади

System Description	Товари надаються оптом представнику групи бенефіціарів, які далі розподіляють їх в межах групи.
Тип ситуації, в якій ці системи використовувалися	• Перші дні надзвичайної ситуації. • Масовий приплив біженців. • Без офіційної реєстрації. • Великі групи населення.
Переваги	• Потрібна обмежена кількість персоналу. • Структури керівництва громадою вже існують. Спостерігачами за процесом розподілу можуть виступати самі бенефіціари. • Може використовуватися на перших етапах великого напливу з обмеженим простором для роздачі. • Може реалізовуватися без реєстрації або продуктових карток. • Розподіл можна розпочати відносно швидко.
Недоліки	• Керівництву громади та/або «найсильнішим» легко зловживати своїм становищем та дискримінувати частину населення. • Може бути багато рівнів перерозподілу, від керівництва до багатьох рівнів нижче "підлеглих", поки набір не дійде до окремого домогосподарства. • Розподіл може бути не рівномірним. Виходячи з власних норм громад, певні групи або особи (які не належать до груп ризику) можуть отримувати більше, ніж інші. • Може бути важко отримувати належні норми для людей з групи ризику. • Відсутність контролю за цифрами бенефіціарів. • Складність моніторингу розподілу. • Якщо жінки не представлені належним чином у керівництві, вони можуть мати труднощі з доступом.

Передумови успіху	• Добре розуміння соціальної та культурної динаміки. • Вибіркові перевірки та моніторинг для забезпечення справедливого розподілу. • Сильна інформаційна система. • Ефективний механізм подання скарг.
Група голів сімей	
Опис системи	Всі товари для групи сімей передаються представнику групи. Потім товари негайно перерозподіляються представниками між окремими головами сімей.
Тип ситуації, в якій ці системи використовувалися	• Коли люди розселяються. • Коли реєстрація буде завершена і доступні продуктові картки. • Однорідні групи. • Може використовуватися в таборах з малим або великим населенням.
Переваги	• Сприяє соціальній взаємодії в громаді біженців та покращує соціальну адаптацію до нової ситуації та середовища. • Впливає на вибір лідерів або запроваджує нові структури керівництва громадою, забезпечує представництво жінок тощо. • Розділяє відповідальність за розподіл з бенефіціарами. • Самі бенефіціари виступають в ролі спостерігачів за процесом розподілу. • Потребує невеликої кількості персоналу для розподілу • Швидко впровадження. • Проблеми безпеки, пов'язані з контролем натовпу, мінімізуються завдяки присутності представників сімейних груп.
Недоліки	• Потребує реєстрації та значного адміністрування для організації сімейних груп. • Необхідна широка інформаційна кампанія. • Найкраще підходить для однорідної групи бенефіціарів. • Потребує надійних та перевірених даних про населення. • . • Моніторинг остаточного перерозподілу в групах необхідний, коли це відбувається поза місцем розподілу агентством.
Передумови успіху	• Керівників груп має обирати громада. • Вибіркові перевірки та моніторинг для забезпечення справедливого розподілу. • Сильна інформаційна система. • Ефективний механізм(и) подання скарг.

Окремі голови сімей

Опис системи	Товари передаються безпосередньо голові кожної сім'ї.
Тип ситуації, в якій ці системи використовувалися	• Постійне населення. • Зареєстроване населення. • Бенефіціари, які проживають у таборах, поселеннях або інтегровані в місцеве населення.
Переваги	• Зберігайте контроль над усім процесом доставки до рівня сім'ї. Це може бути важливо в ситуаціях, де немає належних структур громади. • Робить можливим націлювання на групи ризику. • Прозорість. • Товари потрапляють безпосередньо до бенефіціарів. • Легко контролювати, щоб домогосподарства, очолювані жінками, та вразливі сім'ї мали належний доступ.
Недоліки	• Висока завантаженість персоналу. • Потребує великої інфраструктурної бази. • Потребує реєстрації та значного адміністрування. • Знімає більшу частину відповідальності за розподіл з самих бенефіціарів. • Самим бенефіціарам може бути важко особисто виступати в ролі спостерігачів за процесом розподілу. • Не застосовується на ранніх стадіях надзвичайної ситуації. • Визначення обсягу може виявитися складним для моніторингу.
Передумови успіху	• Реєстраційні та службові картки. • Ефективний механізм(и) подання скарг.

Адаптовано з [Посібника УВКБ ООН з розподілу товарів](#)

Агенції, що здійснюють розподіл, повинні завжди забезпечувати, щоб ті, хто не має традиційних сімейних структур — такі як неповнолітні без супроводу дорослих, літні люди без підтримки або люди з інвалідністю — також отримували допомогу, і повинні створити систему розподілу, яка може це враховувати. Це може означати групування вразливих людей у «домогосподарства» для отримання допомоги.

Планування розподілу

Цей посібник не має на меті розглядати питання адресності або рішення про те, що і кому розподіляти, а також інші головні питання; для цього повинні існувати спеціальні технічні групи, що спеціалізуються на питаннях продовольчої безпеки, санітарії, освіти, житла або інших секторах, які матимуть кращу інформацію про ці потреби. Однак, зважаючи на численні заходи, необхідні для своєчасного розподілу товарів, рекомендується залучати логістичний персонал до процесу планування та прийняття рішень. Це гарантує, що прийняте рішення може бути здійсненим і що прийнятий план має сенс разом з іншими логістичними планами.

Розподіл має відбуватися після того, як будуть отримані чіткі докази, на яких ґрунтується план розподілу. На жаль, іноді неможливо дочекатися повної оцінки, наприклад, на першому етапі надзвичайної ситуації. У таких ситуаціях розподіл може розпочатися без належного планування, щоб врятувати життя та/або полегшити страждання, однак ми наполегливо рекомендуємо проводити певну перевірку, щоб переконатися, що визначені бенефіціари мають законні потреби. Належна оцінка все одно має бути проведена якнайшвидше, але розподіл потенційно може розпочатися без оцінки, якщо фахівці з планування поступово змінюватимуть його зміст і систематизацію відповідно до нових даних і ситуативної інформації.

Цифри

Знання того, скільки людей постраждало від стихійного лиха, має важливе значення для планування розподілу допомоги, однак визначити достовірну кількість людей, які її потребують, не завжди легко - можуть виникнути значні розбіжності між цифрами, наданими владою, агентствами ООН або представниками населення, і з часом вони можуть зазнати значних змін. Під час великих стихійних лих кількість визначених бенефіціарів може змінюватися щогодини; і з часом початкові реєстраційні номери стають недостовірними через народження, смерті та переміщення населення. Невизначеність щодо чисельності є константою, але дуже важливо, щоб усі партнери та ключові суб'єкти розуміли, що точна кількість людей, які потребують допомоги, не завжди буде відомою. У міру розвитку програми та отримання додаткової інформації припущення будуть змінюватися, а розподіл буде більш точно відповідати підтвердженим потребам.

Певна форма реєстрації необхідна для всіх розподілів, але тип реєстрації може варіюватися від простої оцінки загальної кількості бенефіціарів до збору детальної інформації про кожну сім'ю та/або особу. Метод реєстрації, що використовується, тісно пов'язаний з прийнятою системою розподілу, і реєструвати потенційних бенефіціарів програми можуть як самі громади, так і зовнішні організації. У більшості програм початковий список бенефіціарів складається за допомогою керівників громад або державних службовців. Реєстрація є безперервним процесом, що вимагає регулярної перевірки реєстраційних даних та порівняння з іншими оцінками чисельності населення.

План розподілу

План розподілу повинен враховувати інтереси бенефіціарів, безпекові та логістичні обмеження, форму та частоту очікуваних розподілів, кількість осіб, які отримують допомогу, та наявні ресурси.

Якщо це безпечно, логістично можливо та доцільно для населення, роздача всіх товарів одночасно або протягом одного дня мінімізує витрати та зусилля агенції, що здійснює розподіл. Одноразові видачі також є більш зручними для бенефіціарів, яким доводиться долати великі відстані, щоб дістатися до пунктів видачі.

В інших ситуаціях поетапний підхід може бути більш доречним, коли роздача відбувається протягом кількох днів, або навіть різні роздачі розділені кількома днями. Поетапна роздача може бути пов'язана з такими причинами:

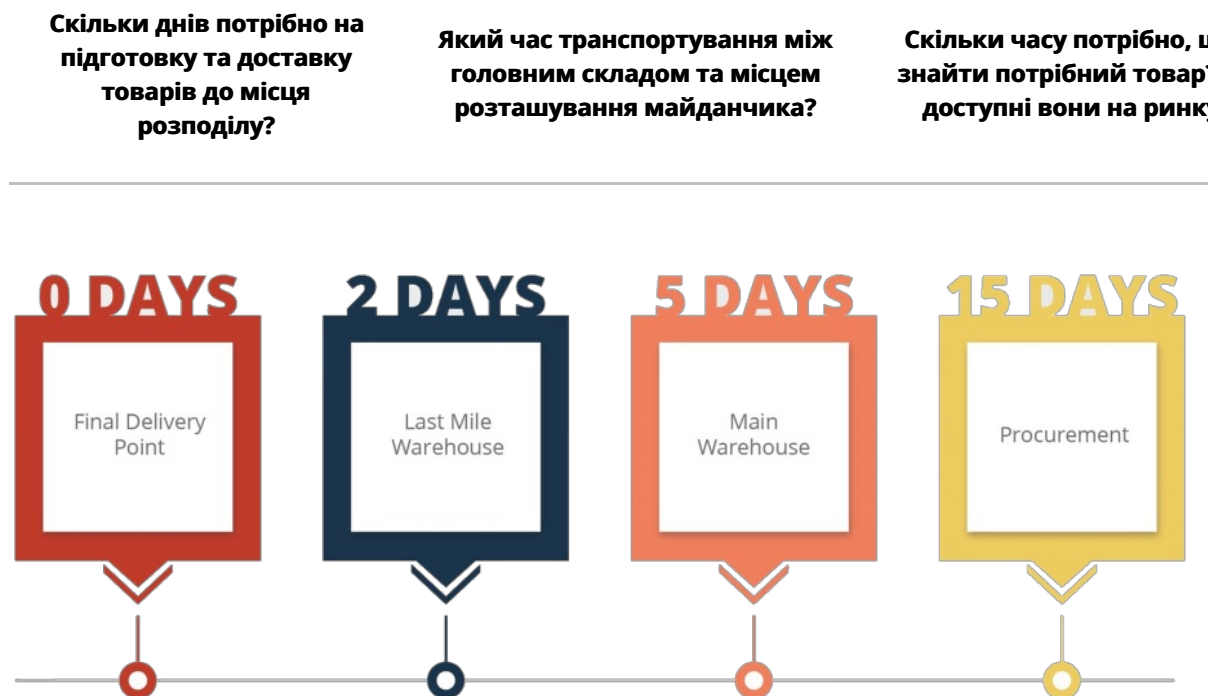
- Майданчик для розподілу, зайнятий для проведення іншої діяльності.
- Затримки або дефіцит у закупівлі товарів, що розподіляються.

- Національні або релігійні свята.
- Небезпека.
- Попередні домовленості з цільовими групами населення.

Поетапний підхід все ще може задовольнити найнагальніші потреби населення, а також зосередити увагу на пріоритетних групах підвищеного ризику. Потім може відбутися другий або більше етап розподілу відповідно.

Графік розподілу повинен бути ретельно розроблений. Він повинен містити чіткий графік роботи та встановлювати реалістичні цілі з розповсюдження. Графік має бути доведений до відома координаторів з логістики для складування та транспортування, щоб забезпечити підготовку та доставку товарів відповідно до плану.

Хорошим способом планування руху поставок для розподілу є зворотний відрахунок часу, необхідного для підготовки, виходячи з очікуваного дня розподілу.

Якщо передбачається розподіл в день D, логістика повинна запустити прийом в:

$$D - (2 \text{ days}) - (5 \text{ days}) - (15 \text{ days}) = 22 \text{ days in advance}$$

Прагматизм має важливе значення, але проблеми можуть виникнути, коли забуваються початкові технічні принципи.

Основні види товарів у натуральній формі

Через різне поводження та необхідний догляд прийнято говорити про дві основні категорії розподілених товарів.

- **Харчові продукти** - продукти, що швидко псуються, призначені для споживання

людиною - найчастіше їжа.

- **Непродовольчі товари (НПТ)** - товари, необхідні постраждалому населенню для підтримання здоров'я та добробуту.

Продукти харчування

Продукти харчування є одним з найпоширеніших предметів, що розподіляються в надзвичайних ситуаціях. Крім того, що їжа необхідна всім, її споживання є постійним і циклічним. Організації, що займаються розподілом продовольства, повинні розробити план розподілу, виходячи з видів та кількості продовольства, що підлягає розподілу.

Перепаковування

Продукти харчування часто перевозять у великогабаритних одиницях: у вигляді великих мішків зерна вагою до 50 кілограмів, олії, що міститься в пластикових флягах або в металевих бляшанках, а іноді й кормів для тварин у менших контейнерах. Залежно від програмних вимог, їжу також можна роздавати у свіжому вигляді - наприклад, цілі овочі.

Через негабаритність деяких одиниць обробки харчових продуктів упаковка часто розкривається, а їжа вручну сортується і розподіляється на менші порції. Зерно з великих мішків можна пропорційно зважити або виміряти і перепакувати в менші мішки, що відповідають програмним цілям, тоді як бляшанки з-під олії можна роздавати безпосередньо або, можливо, розподіляти в менших кількостях. Загальні теоретичні відомості про перепаковування:

- Жодна людина не отримає надмірного об'єму або норми ваги.
- Продовольчі пайки будуть рівномірно розподілені між бенефіціарами.
- Обмежені умови зберігання в будинках/місцях проживання бенефіціарів можуть унеможливити зберігання великих обсягів товарів, що швидко псуються.

Перепаковування продуктів харчування вимагає врахування таких аспектів:

- Попереднє планування розміру нового пакета відповідно до програмних вимог.
- Пошук та визначення відповідних контейнерів та матеріалів для перепаковування.
- Стратегія перепаковування товарів до того, як вони потраплять до бенефіціара.

Продукти, що перепаковуються, повинні бути поміщені в нові контейнери, які відповідають санітарним нормам, достатньо міцні, щоб витримати транспортування, не мають отворів та/або запобігають розливанню, а також виготовлені з безпечних для харчових продуктів матеріалів. Перепаковані товари можуть не потребувати спеціального маркування, але чітко промарковані контейнери можуть полегшити розподіл. Етикетки повинні бути чітко розбірливими і написані принаймні мовою населення, яке отримує допомогу.

Через розмір більшості харчових підприємств, як правило, легше доставляти великі контейнери/мішки з зерном або олією безпосередньо до місця розподілу та проводити перепаковування безпосередньо перед роздачею. Щоб розподіл не сповільнювався, особи, яким доручено перепаковування харчових продуктів, повинні:

- Знати, які саме вимоги є до упаковки.
- Мати всі необхідні інструменти для виконання роботи (ваги, санітарні рукавички для роботи з харчовими продуктами, пакувальні матеріали).
- Бути в достатній кількості, щоб запобігти затримкам у доставці перепакованої їжі.

Залежно від ситуацій, деякі організації можуть захотіти перепакувати пайки перед транспортуванням на місця розподілу, що може працювати як для невеликих партій, так і для розподілів, які плануються заздалегідь. Агенції також можуть розробити вимоги щодо перепакування безпосередньо у своїх контрактах з постачальниками, щоб товари надходили у відповідній упаковці безпосередньо до місця розподілу.

Продовольчі товари з залежним попитом

Продукти харчування часто розподіляються із залежним попитом - це означає, що вони поєднуються з різними типами продуктів харчування, щоб повністю задовольнити харчові потреби населення, яке отримує допомогу. Якщо товари мають розповсюджуватися разом, доповнюючи один одного, затримка з надходженням або перепакуванням одного товару може призвести до затримки всього процесу. Планувальники розподілу повинні враховувати всі продукти харчування із залежним попитом відповідно, гарантуючи, що всі продукти будуть готові на момент і в місці розподілу в кількості, необхідній для програми.

Якщо один або кілька предметів не готові або недоступні в будь-який час, або вся роздача повинна бути затримана, або ці затримані предмети будуть вилучені з усієї роздачі, щоб бути розданими пізніше. За можливості слід уникати затримок або пропусків. Організація вторинного розподілу подвоює логістичні вимоги, а затримка з розподілом може безпосередньо вплинути на здоров'я населення та/або призвести до серйозних інцидентів у сфері безпеки. Якщо в якийсь час не вистачає або затримується видача, про це необхідно завчасно і часто повідомляти громаді через усі доступні канали, щоб уникнути плутанини або гніву в день роздачі.

Усі рішення щодо розміру порцій повинні прийматися на основі інформації від секторального експерта в кожному відомстві. Логістична команда не має права визначати, які порції отримають члени громади-бенефіціара. Нижче наведено загальні рекомендації щодо розмірів раціонів, які порції отримають члени громади-бенефіціара:

Товар г/Особа/День	ЮНІСЕФ	Лікарі без кордонів (MSF)	ВПП	УВКБ ООН	Oxfam	МКЧХ
Зернові	350–400	400	400 (450)	400 (450)	350–400	433
Бобові	50	60	20	60	50–100	133
Олія	20–40	25	25	25	20–40	50
Харчові суміші		100	30			
Цукор		15	20	15		
Сіль		5	5	5		
ккал	1,600–1,970	2,260	1,930 (2,100)	1,930 (2,100)	1,510– 2,360	2,450

Непродовольчі товари

Непродовольчі товари (НПТ) охоплюють широку підгрупу товарів для надання допомоги в надзвичайних ситуаціях, включно з будь-якими товарами першої необхідності для захисту бенефіціарів від кліматичних змін та підтримки їхнього здоров'я, приватного життя та гідності. Непродовольчі товари тісно пов'язані з усіма секторами: продовольство, житло, водопостачання та гігієна, охорона здоров'я і навіть освіта можуть бути підтримані НПТ.

Неможливо скласти вичерпний перелік НПТ, оскільки їх характер залежить від ситуацій, пори року, типу потреб, культури постраждалого населення та інших факторів. Типовий перелік одиниць НПТ може включати:

Укриття	• Готове укриття (<i>намети</i>) • Матеріал для будівництва укриття (<i>напр. поліетиленова плівка, мотузка</i>) • Матеріали для ремонту наявного житла (<i>напр. пила, цвяхи, молоток</i>) • Набір для прибирання (<i>матеріали, інструменти для прибирання/розчищення</i>)
Предмети для облаштування спального місця	• Москитні сітки • Постільна білизна та ковдра • Килимки або матрац • Ліжка
Кухонне приладдя	• Плита для приготування їжі • Каністра для перенесення/зберігання води • Горщики • Тарілки та столові прибори • Склянки та чашки • Пластикові миска
Гігієнічний матеріал	• Мило та шампунь • Зубна щітка та зубна паста • Рушник для рук • Мило для прання • Бритва та крем для гоління • Гребінець, щітка • Гігієнічні рушники та дитячі підгузники • Туалетний папір • Пристрій для очищення анальної області (<i>у країнах, де туалетний папір не використовується</i>) • Дитячі туалети
Одяг	• Рукавички • Зимові шапки • Шарфи • Взуття • Пальта
Опалювальне та освітлювальне обладнання	• Плита для опалення • Паливо • Масляна лампа

Адаптовано з [Кишеньковий довідник з розподілу НПТ, MSF](#)

Загальний процес розподілу НПТ значно відрізняється залежно від потреб, ситуацій та

типу НПТ. Подібно до розподілу продовольства:

- НПТ можуть розподілятися як пара або групи товарів, що мають залежний попит, і слід вжити всіх заходів для забезпечення одночасного розподілу груп НПТ.
- НПТ повинні бути розумного розміру та кількості, щоб бенефіціари могли безпечно поводитися з ними та переносити.
- НПТ повинні бути культурно прийнятними та жодним чином не збільшувати ризики захисту для отримувачів.

Деякі нетрадиційні НПТ, такі як ПВХ-брзент, можуть поставлятися в надмірно великій упаковці. Якщо НПТ переупаковуються або розбиваються на менші одиниці, агенції, що відповідають за розподіл, повинні спланувати це відповідним чином. Через відносно трудомісткий процес перепакування НПТ, а також через довговічність НПТ, більшість організацій можуть захотіти перепакувати їх перед транспортуванням до місць розподілу. НПТ, як правило, розподіляються за програмним принципом, тобто конкретні розміри відомі заздалегідь. Агентства можуть побажати провести масштабне перепакування одразу, а менші одиниці зберігати на складі для зручності планування на майбутнє

Набори

Агентства можуть об'єднати декілька різних НПТ у єдиний пакет або набір пакетів, щоб забезпечити легке та швидке розповсюдження декількох предметів, що задовольняють різноманітні потреби бенефіціарів за заздалегідь визначеними напрямками, за допомогою процесу, відомого як «формування наборів» (kitting). Щоб полегшити прогнозування та остаточну передачу, предмети, що підлягають масовому розповсюдженню, зазвичай мають форму наборів, як, наприклад:

- Комплект для укриття на 100 сімей (*матеріал для будівництва 100 укриттів для 100 сімей*)
- Набір для приготування їжі (*кухонне приладдя на 1 сім'ю*)
- Гігієнічний набір (*Засоби гігієни на 1 сім'ю на 1 місяць*)

Залежно від часових меж, типу надзвичайної ситуації або логістичних можливостей на місцях, комплекти можуть бути сформовані за двома різними стратегіями:

Сформовано як...	Опис	Переваги	Недоліки
------------------	------	----------	----------

Сформовано як...	Опис	Переваги	Недоліки
Стандартні набори	Ретельно розроблені та підготовлені заздалегідь, стандартні набори зазвичай розробляються на основі минулого досвіду. Деяка кількість цих наборів іноді доступна у великих запасах на випадок надзвичайних ситуацій, а іноді великі міжнародні постачальники НПТ продають готові набори.	• Швидке реагування: • Готові до використання, не потребують збирання • Попередньо розміщені (на місцевому, регіональному або міжнародному рівні) • Гарантія якості: товари пройшли сувору процедуру, що включає дослідження ринку, тендер.	• Не завжди адаптовані до місцевих звичаїв. Люди можуть отримати матеріал, яким не знають, як користуватися, і тому причина видачі матеріалу не висвітлена • Деякі вироби можуть виявитися культурно неприйнятними. • Деякі речі не є предметами першої необхідності, тому люди продаватимуть їх на місцевому ринку.

Сформовано як...	Опис	Переваги	Недоліки
Набори, зібрані на місці	Місцеве виробництво — організації повинні знайти відповідних місцевих постачальників, зібрати та упакувати набори за потреби. Основна перевага полягає в тому, що вони можуть краще задовольнити потреби населення з урахуванням сучасних вимог і культурних звичокс.	• Висока адаптивність з точки зору комплектності, упаковки та маркування. • Більш економічні: обмежені або відсутні транспортні витрати. • Адаптовані до місцевих звичаїв. • Бенефіціари більше звикли до основних компонентів продуктів.	• Забирає багато часу: Пошук постачальників за різними позиціями (дослідження ринку, тендер) Збирання наборів. • Без гарантії якості. • Немає гарантії швидкого постачання в разі надзвичайної ситуації. • Часто неможливо знайти всі предмети на місці.

Адаптовано з [Кишеньковий довідник з розподілу НПТ, MSF](#)

Іноді виникають обставини, які змушують роздавати речі на додаток до наборів. Це можна зробити:

- Для задоволення нагальної потреби до того, як з'являться набори(наприклад, ковдри в холодній країні).
- Для задоволення конкретної потреби(наприклад, москітні сітки під час спалаху малярії, мило під час спалаху холери).
- Для задоволення потреб вразливих груп населення(людей з інвалідністю, людей похилого віку).
- Для завершення роздачі комплектації стандартного набору.

Набори та НПТ часто пов'язані зі стратегією центрального попереднього розміщення на випадок надзвичайних ситуацій, що використовується гуманітарними організаціями, і як набори, так і невеликі одиничні НПТ можуть бути сформовані разом із планом закупівель. В ідеалі, постачальники повинні мати можливість попередньо комплектувати товари до того, як вони прибудуть на склад або місце розподілу організації, однак весь процес або його частину можна завершити до прибуття, що полегшить загальний процес ланцюга поставок.

Якщо постачальники не бажають або не можуть задовольнити вимоги щодо комплектації, то комплектацію потрібно буде провести на базі організації або її партнерів. Дії організації, яка проводить власне формування набору, можуть бути дуже трудомісткими і вимагати уваги до деталей. Набір має бути оформлений задовго до

видачі, але не настільки заздалегідь, щоб у ньому не закінчився термін придатності товарів, що входять до нього. Організації також повинні враховувати власні можливості зберігання - чи зможуть вони безпечно зберігати набори, що відповідають потребам розподілу? В який момент вони зберігають занадто багато наборів?

Будь-який набір або перепакований предмет має бути перевезений та упакований у міцну упаковку, здатну витримати не лише переміщення на складі або транспортування до місця видачі, але й транспортування додому до отримувача і, можливо, навіть зберігатися протягом декількох тижнів або довше за місцем проживання бенефіціара. Упаковка повинна витримувати тріщини та розриви, а також бути стійкою до пошкоджень від води. Рішення можуть передбачати упаковування наборів у:

- Міцні картонні коробки.
- Пластикові або ткані джутові мішки.
- Всередині інших розподілених предметів тривалого користування. Приклад: предмети можуть бути упаковані в стандартні відра в стилі «Оксфам», які є не тільки міцними контейнерами для перенесення, а й частиною самого набору.

Перед розподілом

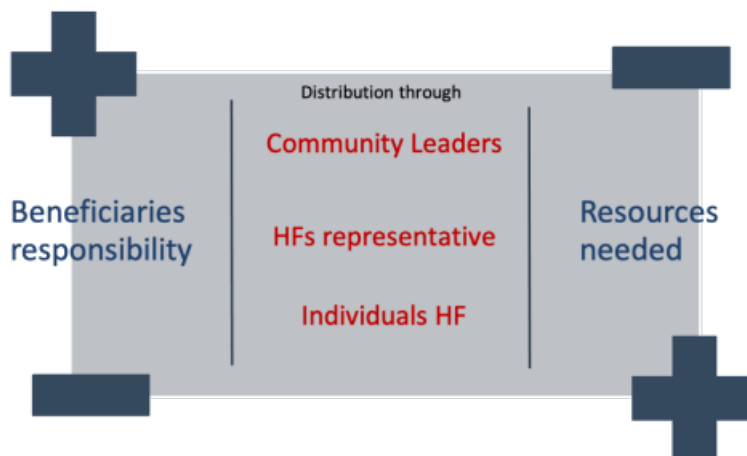
За кілька днів до розподілу, організації-виконавці повинні подумати про те, як вони будуть організовувати та управляти розподілом таким чином, щоб це було ефективно, результативно, безпечно та з повагою до потреб бенефіціарів.

Підхід

Рішення, прийняті щодо підходу до розподілу, повинні враховувати інформацію, отриману в результаті оцінювання потреб та чисельності населення, яке отримує послуги, включаючи: типи бенефіціарів, які обслуговуються, кількість бенефіціарів, які обслуговуються, наявні структури координації та лідерства в громаді, рівень грамотності населення, а також ситуацію з безпекою та доступом у даній місцевості.

При виборі системи, яку потрібно впровадити, виникають два питання:

- Наскільки доречно/ефективно/варто передати відповідальність самим бенефіціарам?
- Які ресурси (тобто час, простір, персонал, фінансові ресурси) доступні для створення та запуску системи?

Ще одним основним аспектом, який слід враховувати при виборі підходу та налаштуванні правильної системи розподілу, є доступ.

Доступ включає в себе цілий низку аспектів, зокрема те, як люди будуть поінформовані про розподіл, як вони добиратимуться до місця розподілу, як транспортуватимуть допомогу додому, чи почуватимуться вони в безпеці, добираючись до місця розподілу та пересуваючись ним, а також чи знатимуть вони, як користуватися наданою допомогою. Важливим елементом забезпечення доступу є поширення інформації. Бенефіціари повинні бути постійно і безпосередньо поінформовані, не лише через лідерів громад, про процес розподілу та їхні права як отримувачів гуманітарної допомоги.

Місця розподілу також мають бути облаштовані таким чином, щоб мінімізувати кількість людей, які беруть участь у розподілі в будь-який момент часу, оскільки це може бути критично важливим елементом контролю за натовпом і забезпечення рівного доступу до гуманітарної допомоги. Один із способів уникнути великого скупчення людей — створити кілька пунктів роздачі, якими можна керувати одночасно. Рішення організації про те, як організувати розподіл, має ґрунтуватися на низці факторів, які детально описані нижче:

	Кілька пунктів розподілу	Багато пунктів розподілу
Переваги	• Потрібно менше персоналу. • Менше інфраструктури, майданчиків, розподільних споруд, доріг. • Менше транспорту, необхідного для розповсюдження.	• Менше проблем з контролем натовпу. • Легший доступ для жінок. • Скорочення часу на дорогу додому. • Бенефіціари можуть бачити, як відбувається розподіл. • Легше організувати спеціальні заходи.
Недоліки	• Довші поїздки до домогосподарств. • Потенційні проблеми з натовпом. • Бенефіціарам важко бачити розподіл. • Ускладнений доступ для вразливих груп населення.	• Потрібно більше персоналу та транспорту. • Більше споруд, доріг, доступу, розчищених ділянок, необхідних для розподілу.

Джерело: УВКБ ООН

Місцезнаходження

Розташування та кількість розподільчих центрів визначатиметься низкою факторів. Вони охоплюють кількість біженців і їх кількість у кожному пункті, місцезнаходження пунктів і відстань між ними, а також наявність і розташування ресурсів, таких як місця зберігання.

Як правило, найкраще розташовувати пункти розподілу якомога ближче до бенефіціарів. Для розосереджених груп населення бенефіціари не повинні долати більше 5 кілометрів за один раз, однак рельєф місцевості, умови та небезпека можуть вимагати, щоб пункти видачі були розташовані на відстані менше 5 кілометрів. Якщо немає можливості

розмістити центр у межах пішохідної доступності, слід організувати перевезення біженців до нього та з нього. При виборі пунктів роздачі слід враховувати фактори, що впливають на фізичний доступ вразливих груп населення, наприклад, фізичну безпеку жінок, яким може загрожувати небезпека, якщо бенефіціарам потрібно пройти поблизу військового/поліцейського табору, здатність людей з інвалідністю пересуватися на великій відстані, нездатність пересуватися в темряві. Місцева напруженість між етнічними або релігійними групами також має бути врахована при визначенні того, яким групам надаватиметься допомога і в яких місцях.

Обрана локація має відповідати певним умовам, щоб полегшити належну організацію розподілу. Місця розподілу повинні бути:

- Доступні для вантажівок або інших транспортних засобів, що використовуються для перевезення розповсюджуваних предметів.
- Не піддаватися надмірному впливу вітру або сонця.
- Максимально вільні від комах та інших переносників.
- Не бути схильними до затоплення.
- Такими, що легко охороняються та евакуюються в разі потреби.
- Вільними від сміття та інших шкідливих предметів.

В ідеалі, пункти видачі повинні бути розташовані далеко від місць скупчення людей, таких як ринки або лікарні, вони можуть розташовуватися на закритих територіях, таких як шкільні подвір'я, що дозволяє команді з розподілу контролювати вхід і вихід, а також уникати скупчення людей. Команди з розподілу також можуть створювати власні закриті майданчики з кілками, мотузкою або іншими місцевими матеріалами, де гуманітарним організаціям, можливо, доведеться інвестувати в додатковий персонал для контролю натовпу, щоб забезпечити порядок на території майданчика. Пункти видачі ніколи не повинні розташовуватися поблизу військових казарм або об'єктів, а також у місцях, які змушують бенефіціарів подорожувати до або через високомілітаризовані райони.

Організація пунктів видачі

Пункти видачі мають бути спроектовані таким чином, щоб розподіл та отримання товарів здійснювалися безпечно, ефективно та впорядковано. УВКБ ООН рекомендує щонайменше один пункт видачі на 20 000 осіб і двох працівників для розподілу на 1 000 бенефіціарів, в тому числі спостерігачів або співробітників служби безпеки.

Загалом, пункти видачі повинні бути:

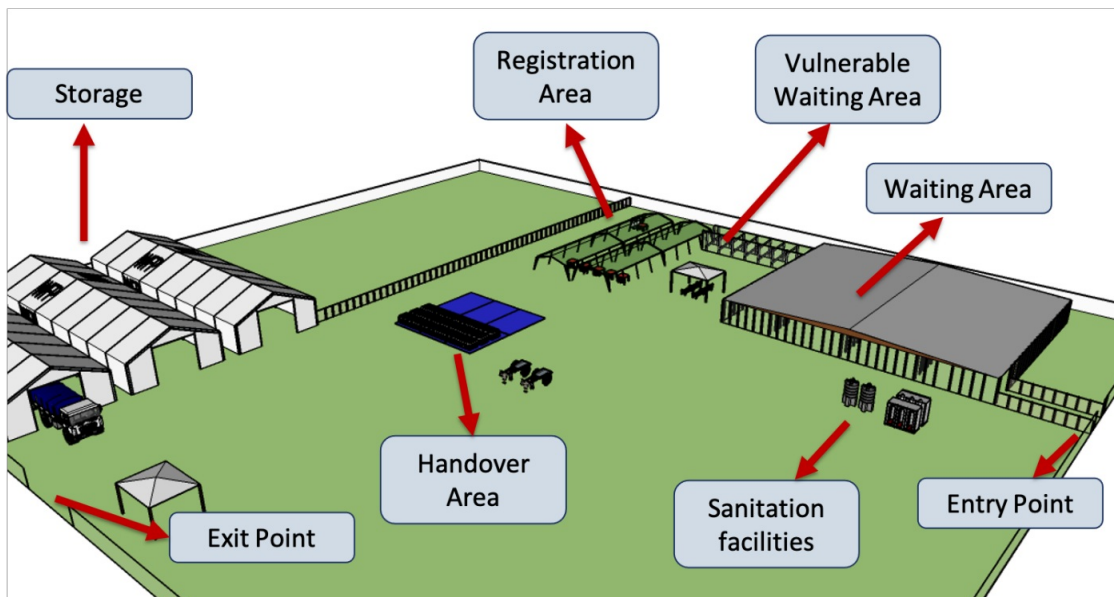
- Достатньо захищені, щоб гарантувати, що предмети не будуть вкрадені або привласнені.
- Поблизу пунктів водопостачання та побудовані з окремими вбиральнями для чоловіків та жінок.
- Достатньо великими для зберігання товарів на місці та укриття для очікування в черзі під час затримок або дощу.
- Поруч з місцями відпочинку для персоналу, що проводить розподіл.
- Побудовані поруч з рослинністю або деревами, які забезпечують тінь і діють як вітрозахисні.
- Забезпечені стільцями або лавками для осіб, які не можуть стояти в черзі.
- Безпечні для жінок та дітей.

План майданчика

Склад майданчика для розподілу залежатиме від таких факторів, як наявна місцевість,

прогнозована погода на день розподілу, система розподілу, чисельність постраждалого населення, наявні постійні структури. Кожен майданчик для розподілу повинен мати:

- Окремі точки входу та виходу.
- Зону очікування (*місце, де люди можуть чекати, поки їх викличуть для видачі*).
- Окремий вхід та зону очікування для вразливих осіб та осіб, які постраждали від сексуального насильства, забезпечення захисту і присутності працівників, які допомагають ідентифікувати таких осіб та надають їм перенаправлення.
- Зону реєстрації.
- Зону видачі, де люди отримують речі.
- Місце для зберігання товарів та обладнання (*стаціонарні будівлі, намет, вантажівка або чітко позначений відкритий простір*).
- Зручності для персоналу: туалети та джерело води, а також зона відпочинку для 10-хвилинної перерви подалі від натовпу та у захищеному від сонця чи холоду місці.
- Побутові умови: туалети, вода, криті місця для відпочинку.
- Наявність стійки реєстрації скарг, якщо це обраний метод роботи зі скаргами.

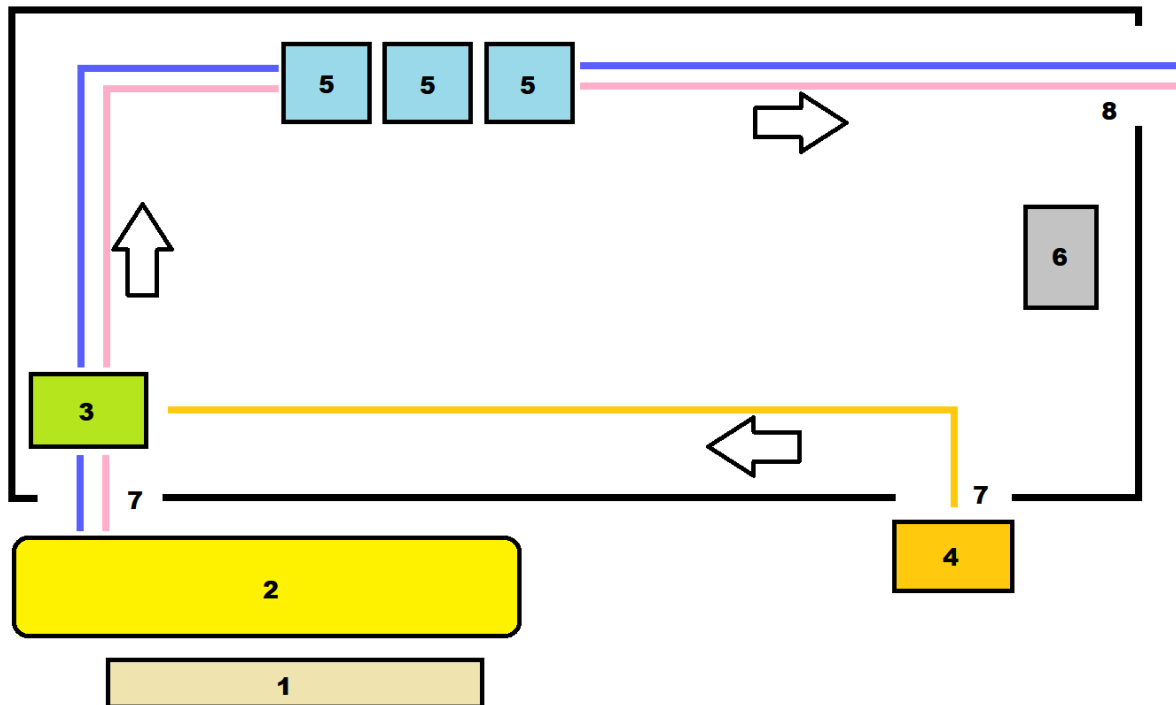

До основних характеристик можна віднести:

- Чітко окреслений простір видачі.
- Різні черги для чоловіків і жінок, якщо це необхідно і коли це культурно прийнятно.
- Проста система, яка полегшує потік бенефіціарів через пункт видачі; поступово організовує людей в окремі черги.
- Етап реєстрації може бути використаний для організації бенефіціарів відповідно до типів допомоги (наприклад, групування за розміром сім'ї).
- Односторонній потік бенефіціарів: уникайте потоків людей, які перетинаються, або необхідності змушувати людей рухатися проти природного потоку при розподілі.
- Вільний простір між місцем очікування та місцями складування товарів для розподілу.
- Зона очікування та реєстрації повинна бути затіненою та мати санвузол на випадок, якщо бенефіціарам доведеться чекати тривалий час. В ідеалі для юрби має бути достатньо туалетів, але це не практично, зважаючи на велику кількість людей, що збираються на місці. Швидка роздача допоможе компенсувати обмеженість тіні або приміщень, а також не допустити, щоб бенефіціарам доводилося чекати надто довго.

- Важливо забезпечити джерело води, особливо в спекотну погоду.

Загальна схема може виглядати так:

1. Інфраструктура	7. Пункти входу
2. Зона очікування для бенефіціарів	8. Точки виходу
3. Зона реєстрації	9. Черга для чоловіків
4. Стійка допомоги людям з особливими потребами (PSN)	10. Черга для жінок
5. Зона видачі НПТ	11. Черга для людей з особливими потребами
6. Пункт прийому скарг	

Люди з особливими потребами (PSN)

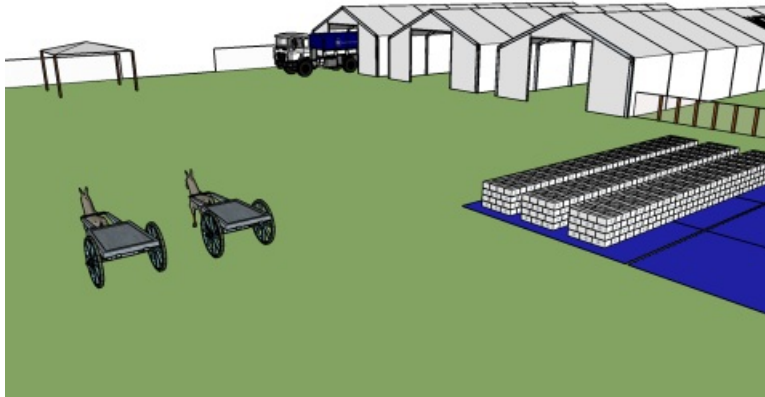
Необхідно докласти додаткових зусиль, щоб забезпечити доступність дистрибуції для всіх бенефіціарів та врахувати будь-які потенційні особливі потреби. Бенефіціарами з особливими потребами можуть бути люди похилого віку, маленькі діти, люди з обмеженою мобільністю або матері-годувальниці, серед інших, які можуть потребувати будь-якої іншої спеціальної допомоги або перебувати в групі ризику.

Деякі заходи можуть бути впроваджені, щоб гарантувати, що спеціальна підтримка надається без маргіналізації або шкоди для бенефіціарів:

- Усуньте фізичні бар'єри.
- Підготуйте пришвидшені черги та спеціальні зони очікування.
- Натренуйте персонал та надайте ресурси для допомоги людям з особливими потребами (ЛОП).
- Сприяйте транспортуванню важких або громіздких предметів з місця роздачі назад

до індивідуальних будинків за допомогою тачок, візків або залучення груп підтримки громади.

Зона роздачі з візками, щоб допомогти ЛОП дістатися до місця проживання:

Команди розподілу

Розмір команди розподілу повинен бути пов'язаний з розміром розподілу. Як правило, чим більший розподіл, тим більша команда. Як мінімум, команди з розподілу повинні складатися з:

- Лідера команди, який буде основним координатором комунікації з лідерами громад та бенефіціарами.
- Координатора з логістики, який займається розвантаженням, підрахунком речей, тимчасовим зберіганням та формуванням наборів.
- Координатора з питань безпеки, який відповідає за моніторинг ситуації з безпекою та прийняття рішень, за можливості після консультацій з командою, щодо евакуації персоналу та/або залишення запасів.
- Координатора з питань розгляду скарг для вирішення проблем на місці в міру їх виникнення.
- Координатора з питань захисту, якщо це можливо, для допомоги у виявленні вразливих осіб, сприяння їх переміщенню через пункт розподілу та перенаправлення людей для отримання додаткових послуг у разі потреби.

Решта команди зазвичай складається з найнятих на місці осіб, які можуть виконувати наступні ролі:

- Перекладачі.
- Працівники для регулювання скупчення людей.
- Працівники для підтримки процесу реєстрації.
- Демонстратори (за необхідності продемонструвати використання того чи іншого товару).
- Розвантажувачі / пакувальники комплектів.
- Охорона, за потребою.

Весь персонал, який здійснює видачу, повинен бути видимим як для інших працівників, так і для бенефіціарів, носити капелюхи, жилети або інші матеріали для забезпечення видимості, а також бути забезпеченим будь-яким обладнанням, необхідним для виконання його/її роботи.

Команди повинні складатися з представників обох статей і бути чутливими до політичної

ситуації, навченими та обізнаними, а також поінформованими та зобов'язаними дотримуватися відповідних кодексів поведінки та запобіжних заходів.

Передача продуктів харчування або товарів є дуже чутливим моментом, особливо якщо вона недостатньо добре організована. Персонал повинен бути знайомий із загальною організацією розподілу та розуміти свою роль, вміти відповідати на запитання або переадресовувати їх, а також бути проінструктованим про те, що робити у випадку поточних проблем або серйозних інцидентів. Співробітники, які працюють на передовій або мають справу безпосередньо з бенефіціарами, повинні пройти спеціальну підготовку.

Попереднє розміщення товарів

Достатня кількість товарів для роздачі в ідеалі повинна бути попередньо розміщена в приміщенні для роздачі за день до роздачі. Заздалегідь визначена кількість товарів базується на попередніх розрахунках, що ґрунтуються на кількості бенефіціарів, які будуть обслуговуватися, та узгодженому обґрунтуванні. До 5% додаткових товарів повинні бути заздалегідь розміщені, щоб врахувати пошкодження, неправильний підрахунок або додаткових бенефіціарів.

Комунікація з бенефіціарами та приймаючими громадами

Надання повної інформації цільовій групі бенефіціарів перед розподілом є ключем до успішного, безпроблемного розподілу.

Організація, що здійснює розподіл, несе відповідальність за належне інформування отримувача про те, що, коли, де і як буде розподілятися, а також за якими критеріями визначатиметься, хто отримає товари. На перших етапах раптової надзвичайної ситуації обґрунтування буде відрізнятися від обґрунтування більш затяжної кризи. Головне для будь-якої організації - знайти найкращий підхід до охоплення постраждалого населення, гарантуючи, що кожна вразлива особа отримає якомога більше точної інформації про розподіл.

Оголошення перед роздачею повинні:

- Охопити всі різні групи населення, використовуючи кілька каналів комунікації.
- Особливо залучати жінок та розподільчі комітети (якщо вони вже створені), щоб уникнути поширення інформації лише через лідерів громад, які можуть мати власний політичний інтерес.
- Використовувати різні методи та засоби, такі як зустрічі з групами бенефіціарів (у тому числі з групами ризику), плакати та малюнки, інформаційні дошки, радіо, мегафон та ін.
- Використовувати місцеву мову і звертатися до тих, хто неписьменний.
- Дати їм змогу повністю зрозуміти повідомлення та надати зворотний зв'язок.

Під час інформаційної кампанії потрібно чітко вказати:

- Роздача є безкоштовною.
- Як біженці можуть повідомити про будь-які зловживання з боку персоналу, який займається розподілом.
- Хто отримає товари, що підлягають розподілу, та критерії відбору (якщо доречно).
- Які предмети мають право отримувати біженці (якість та кількість).
- Коли відбудуться роздачі (дата і час).
- Розташування розподільчих центрів та райони (групи населення), які кожен з них

буде охоплювати.

- Як буде організовано розподіл і як мають поводитися ті, хто його отримує.
- Призначення та використання предметів, що розповсюджуються (щоб уникнути зловживань або небажаних наслідків).
- Коли плануються майбутні розподіли та їхня частота, щоб біженці могли планувати заздалегідь.

День перед розподілом

Перед початком роздачі команда повинна переконатися, що всі конструкції, товари та обладнання на місці, а робочі процедури зрозумілі; це може допомогти прискорити процес роздачі та зменшити ймовірність безладу або проблем на місці.

Керівник команди повинен переконатися, що всі, хто бере участь у процесі розподілу, знають свою роль, що від них очікується, а також мають достатньо знань про саму подію. Інструктаж для основної команди є обов'язковим, а детальний інструктаж має бути проведений для конкретного персоналу, наприклад, для осіб, які займаються контролем скупчення людей, команди реєстрації або механізму розгляду скарг.

Кластер з питань притулку розробив чек-лист як орієнтир:

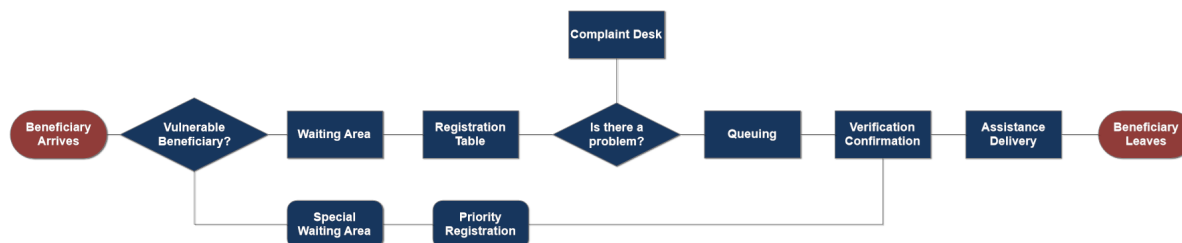
Чек-лист за день до роздачі

- Керівник групи повинен проінформувати основну команду розподілу про наступне:
 - Кількість та тип предметів, що підлягають розподілу на домогосподарство.
 - Конкретна роль кожного члена команди під час розподілу.
 - Процес розповсюдження (огляд майданчика).
 - Час початку та закінчення кожного робочого дня, а також будь-які перерви (тобто обід), за попередньою домовленістю.
 - Механізм подачі скарг.
 - Як піднімати питання або виражати занепокоєння протягом дня.
 - Засоби зворотного зв'язку щодо процесу; наприклад, вечірні зустрічі для обговорення того, як відбувається розподіл, будь-які питання, прогалини тощо.
- Переконайтеся, що організатори мають необхідні списки реєстрації на перший день розподілу.
- Переконайтеся, що всі члени команди мають функціональне обладнання для зв'язку (УКХ-радіо, мобільні телефони тощо), і що всі члени команди знають, як зв'язатися один з одним.
- Переконайтеся, що весь необхідний місцевий персонал, включаючи тимчасових робітників, визначений та обізнаний з обов'язками та часом початку/закінчення кожного робочого дня.
- Переконайтеся, що бенефіціари були повідомлені про розподіл, відповідно до плану.
- Якщо можливо, заздалегідь розмістіть усі запаси в потрібній кількості на місці розподілу (або поблизу); можливо, організації, що здійснює розподіл, доведеться найняти охорону для нагляду за товарами протягом ночі
- Підготуйте для роздачі (за потреби) такі предмети):
 - Питна вода для команди розподілу
 - Аптечка першої допомоги
 - Чорнильна подушечка
 - Фреза/ножі (для складу)
 - Мегафон (за необхідності)
 - Ручки
 - Маскувальна стрічка/додаткова мотузка
 - Прапор або наочні матеріали, за наявності
 - Жилети або пов'язки для рук для тимчасових працівників
 - Порожні форми реєстрації, якщо застосовно
 - Діркопробивач
 - Стіл та стільці для персоналу та вразливих груп населення
- Якщо це можливо, переконайтеся, що транспортні засоби заправлені паливом і перебувають у належному робочому стані.
- Якщо це можливо, переконайтеся, що вищезазначене обладнання було завантажено в транспортні засоби.

Адаптовано з Кластеру з питань притулку, Методичні рекомендації з розповсюдження наборів для забезпечення притулку/НПТ

День розподілу

Після того, як усі члени команди розподілу будуть на місці в день розподілу, всі можливі питання чи застереження з боку персоналу будуть вирішені, товари будуть на місці, а бенефіціари будуть зібрані в зоні очікування, можна розпочинати розподіл.

Реєстрація/Верифікація

Першим кроком під час розподілу є реєстрація та контроль бенефіціарів. Реєстрація - це етап, на якому потенційні бенефіціари підтверджують, що вони мають право на участь у програмі. Це також етап, коли команда з розподілу може забезпечити документування розподілу та ідентифікацію бенефіціара в кінці ланцюжка.

Існує три різні концепції реєстрації:

- Списки видачі, складені вручну
- Розподільчі картки
- Біометричний/цифровий контроль

Щоб запобігти дублюванню та пропуску записів, бажано, щоб реєстрація та перевірка відбувалися одночасно, забезпечуючи належний розподіл обов'язків між різними сторонами. Програми з обмеженим штатом часто об'єднують процеси збору, обробки та перевірки реєстраційних даних в одній команді. Щоб мінімізувати маніпуляції з даними та шахрайство, важливо розділити ці завдання.

Персонал, відповідальний за реєстрацію/верифікацію, повинен забезпечити виконання наступних кроків:

- Підготуйте персонал, залучений до процесу реєстрації, визначте склад команди та розподіл завдань, врахуйте потенційні проблеми у відносинах між збирачами інформації та респондентами (наприклад, мовні бар'єри та гендерні норми).
 - Визначте ролі та завдання (збір даних, перевірка даних, обробка даних та резервне копіювання) у стандартних операційних процедурах (СОПах).
 - Проінструктуйте команди про всі елементи процесу реєстрації учасників: принципи захисту даних, інформовану згоду та робочі процеси.
 - Поясніть цілі реєстрації та висвітліть будь-які ризики для безпеки даних та стратегії їх зменшення.
 - Запровадьте СОПи та відповідні протоколи.
- Проведіть після тренінгу перевірку навичок та усуньте прогалини в знаннях.
- Контролюйте процес реєстрації та надавайте менторську підтримку і зворотній зв'язок. На початку процесу реєстрації команди повинні регулярно перевіряти якість зібраних даних (наприклад, незаповнені поля, різне заповнення), щоб виявити будь-які прогалини.

Списки розподілу, підготовлені вручну

Здебільшого використовуються для малих та середніх розподілів в «одноразових» втручаннях, спрямованих на вирішення конкретної потреби. Ця методологія полягає у зборі та реєстрації інформації про бенефіціарів вручну на паперових носіях з використанням стандартної форми для збору основних даних. Цей спрощений процес полегшує реалізацію та перебіг спеціальних/вперше здійснених розподілів, проте всю зібрану інформацію слід перевірити та обробити вручну на пізнішому етапі; оскільки при ручній реєстрації можливі людські помилки, процес моніторингу/звітності може стати громіздким.

Список розподілу, складений вручну, швидше за все, міститиме лише імена бенефіціарів та деяку інформацію про домогосподарства, але не матиме кількісного способу відстежити окремих осіб. В ідеалі бенефіціари повинні пред'явити посвідчення особи, яке відповідає списку, але це не завжди можливо, особливо на ранніх стадіях надзвичайної ситуації. Метод списків, складених вручну, також часто передбачає використання відбитків пальців або підпису як джерела верифікації, які неможливо перевірити в режимі реального часу, і здебільшого їх можна використовувати лише для реагування на заяви про шахрайство або зловживання постфактум.

Розподільчі картки

Розподільчі картки зазвичай використовуються в таборах або в ситуаціях, де поширені систематичні розподіли. Розподільчі картки також корисні, коли список бенефіціарів є постійним. Ця методологія передбачає створення та розповсюдження карток, виготовлених із пластику або іншого міцного матеріалу. Щоб полегшити це, організації, що займаються розподілом, навмисно ідентифікують осіб або сім'ї, які часто отримують допомогу, за допомогою формального процесу реєстрації, і надають кожній особі або сім'ї розподільчу картку. Розподільчі картки можуть містити серійний номер або ідентифікаційний код, який відноситься до конкретного домогосподарства і містить всю інформацію, зібрану під час реєстрації. Серійні номери або ідентифікаційні коди та відповідна інформація про бенефіціара зберігаються в окремій системі, як правило, в електронній базі даних, за допомогою якої можна швидко здійснити пошук за номерами. Паперові списки можна використовувати в деяких ситуаціях, коли комп'ютерна база даних недоступна, але важливо, щоб паперові списки містили ідентифікаційні або серійні номери, і щоб дані, зібрані в точці розподілу, були внесені в базу даних пізніше.

Хоча карткова система потребує певних інвестицій у бази даних, а також часу на збір інформації, підготовку, випуск та розповсюдження карток, ця методологія значно полегшує процес реєстрації, особливо якщо картку можна зчитати за допомогою штрих-коду або подібного пристрою. В ідеалі, картки повинні супроводжуватися іншим джерелом верифікації під час розповсюдження, щоб гарантувати ідентичність бенефіціара.

Біометричний/Цифровий контроль

Біометрична реєстрація - це процес відстеження одержувачів розподілу з використанням унікальних біометричних характеристик фізичних осіб. Біометричні дані можуть включати відбитки пальців, сітківки або контури обличчя, які автоматично фіксуються програмним забезпеченням для розпізнавання і пов'язуються з особою за допомогою серверної бази даних бенефіціарів. Біометрична база даних може навіть використовуватися в різних географічних точках, якщо бенефіціар мігрує або є мобільним. Хоча багато систем біометричного відстеження все ще перебувають на стадії розробки через високий рівень складності та необхідності управління даними, використання цієї технології зростає. Біометрична система не лише зменшує кількість

помилки при введенні даних та дублювання, але й полегшує оновлення, резервне копіювання, звітність, моніторинг та аудит.

Щоразу, коли біометричні дані використовуються для відстеження бенефіціарів, організації повинні враховувати соціальні та політичні наслідки біометричного відстеження та ставити питання захисту на найвищому рівні. Інформація, яка дозволяє відстежувати особу в різних місцях і в різний час, також може бути використана для націлювання на вразливих осіб і може стати предметом пильної уваги правоохоронних органів, армії і навіть недержавних суб'єктів. Перш ніж впроваджувати процес біометричної реєстрації, агенції повинні проконсультуватися з фахівцями з питань захисту щодо проблемних питань, а також з місцевими органами влади щодо законів, які регулюють збір біометричних даних.

Безпека

Заходи безпеки, що використовуються в процесі розподілу, повинні бути визначені відповідно до ризиків, пов'язаних з ними. Ці ризики можуть варіюватися від дрібних пограбувань до масштабних скоординованих нападів, і одна й та сама діяльність у різних місцях матиме різний фактор ризику.

Місця видачі можуть швидко стати хаотичними, переповненими та потенційно небезпечними як для персоналу, так і для бенефіціарів, особливо коли існує тривалий час очікування або дефіцит товарів. За безпеку під час роздачі зазвичай відповідають державні органи. Однак у деяких конфліктних ситуаціях місцеві правоохоронні органи не можуть розглядатися як нейтральні, і можуть знадобитися інші механізми контролю натовпу. Після виникнення серйозних заворушень гуманітарні організації, які здійснюють розподіл, мало що можуть зробити, окрім як забезпечити безпеку персоналу, що здійснює розподіл, зазвичай шляхом евакуації.

Команди з розподілу часто можуть запобігти цим ситуаціям завдяки правильному вибору та облаштуванню місця, дотриманню операційних процедур, а також стратегічному розміщенню достатньої кількості навченого персоналу з контролю за натовпом на всій території об'єкта для полегшення потоку людей, мінімізації тривалого очікування, наскільки це можливо, та швидкому і прозорому реагуванню на випадки шахрайства або обману.

Під час розробки плану розподілу, команди програми, логістики та безпеки повинні працювати разом, щоб визначити такі правила.

- Першим рівнем заходів із пом'якшення безпеки є залучення громади: дуже важливо заручитися підтримкою місцевих лідерів для поширення правил і критеріїв розподілу. Спеціальні команди, які спілкуються з громадами, також відіграють важливу роль в інформуванні людей про діяльність та критерії надання допомоги.
- Присутність сил безпеки повинна відповідати суворому принципу поступового застосування сили при управлінні натовпом. Силу слід застосовувати лише в разі крайньої необхідності та відповідно до рівня загрози.
- Майте підготовлений план дій на випадок надзвичайних ситуацій та стратегію евакуації.
- Інформація має ключове значення: хороша видимість і постійне залучення громади допомагають тримати людей під контролем, особливо у випадку дефіциту або змін у продовольчому кошику чи системах розподілу.
- Враховуйте мінімальні потреби людей у комфорті: вода, тінь, доступ до санітарних умов.

- Призначте одну особу, яка відповідатиме за прийняття рішень щодо безпеки на місці. Переконайтеся, що всі інші співробітники знають, про яку людину йдеться. Його/її має бути добре видно.
- Забезпечте персонал засобами зв'язку, такими як рації, свистки або встановіть інший спосіб подачі сигналу про надзвичайну ситуацію.

Механізм подання скарг/зворотного зв'язку

Важливо визнавати занепокоєння та скарги бенефіціарів, перенаправляючи тих, хто має конкретні проблеми з доступом до послуг з видачі, до послуг з розподілу. Повинна існувати система подання скарг або зворотного зв'язку, яка гарантує, що скарги реєструються, документуються та відповідно розглядаються. Служба підтримки повинна бути помітною і доступною без перешкод, але при цьому знаходитися подалі від зони очікування, щоб забезпечити конфіденційність і персоналізовану підтримку. Бажано призначити представника від розподільчого комітету в службі підтримки. Будь-яка довідкова служба повинна вміти розмовляти мовою населення, яке отримує допомогу, а в ідеалі - бути вихідцем з місцевої громади.

Важливо розрізняти скарги та запитання. Під час розподілу до персоналу, найімовірніше, будуть звертатися бенефіціари, представники влади або інші особи з такими питаннями:

- Недостатня обізнаність з процедурами розподілу та місцезнаходженням.
- Втрачені, відсутні або неправильно оформлені продовольчі картки.
- Браковані речі або неякісна їжа.
- Неправдиві заяви з метою отримання більшої кількості речей або їжі.

Наполегливо рекомендується проінструктувати персонал, який знаходиться найближче до натовпу, про те, як відповідати на запитання та як перенаправляти їх до служби підтримки у разі потреби. Ефективне реагування на запитання та скарги матиме безпосередній вплив на кількість проблем з безпекою, які можуть виникнути в майбутньому.

Закриття / після завершення розподілу

Організації, що займаються розподілом, також несуть відповідальність за належне згортання та очищення місця розподілу. Як правило, це включає в себе очищення ділянки від сміття, вирішення будь-яких не врегульованих питань, виплату компенсації тимчасовим працівникам, а також розробку плану для звітування та моніторингу результатів роздачі.

Звірка

Після розподілу співробітники складу та команди розподілу повинні звірити та узгодити правильну кількість відправлених та розподілених товарів, виявити такі проблеми, як: надлишок розподілу та помилки в накладних, проблеми з реєстрацією та крадіжки, або інші невідповідності. Чим коротший проміжок часу між діями з розподілу та звіркою, тим легше буде знайти помилки. Команда з розподілу повинна буде подати звіт про діяльність, який вимагає використання даних зі складу, і звірка є обов'язковою частиною цього процесу.

Всі наведені нижче цифри повинні враховувати:

- Кількості, відправлені з місця походження та отримані в пункті розподілу.

- Розподілені кількості.
- Залишок, що залишився після розподілу/показується як повернення після розподілу.
- Залишок, зафіксований в місці походження після отримання повернень.
- Будь-які зареєстровані збитки.

Звітність

Після завершення розподілу важливо, щоб організація, яка здійснює розподіл, звітувала всередині та за межами організації про втручання та його результати, щоб усі зацікавлені сторони знали про результати, зокрема про нестачу або прогалини в кількості охоплених груп населення. Загалом, кожен звіт повинен містити інформацію про те, які товари були розподілені, в якій кількості, серед яких груп населення, на яких територіях і в який період часу. Якщо не всі потреби громади були задоволені під час реалізації заходу, рекомендується, щоб організація, яка здійснює розподіл, вказала відсоток задоволення загальних потреб. Будь-які проблеми, що виникли під час розподілу, повинні бути зафіксовані, особливо якщо вони можуть вплинути на здатність партнерів працювати в регіоні в майбутньому. За можливості, до звіту слід додати фотографії з підписами.

Для того, щоб консолідувати різні звіти, рекомендується узгодити та використовувати один і той самий шаблон кожного разу. Кластер з питань притулку розробив такий шаблон на основі шаблонів УВКБ ООН:

Одиниця	Опис
Організація, що відповідає за розподіл	Заповніть назву організації, яка організувала розподіл.
Місце(місця) розташування та місцезнаходження	Заповніть назву місця проведення розподілу (наприклад, Назва школи) та її місцезнаходження (адміністративн одиниця, район, село/місцевість).
Дата(и) проведення розподілу	Вкажіть точні дати розподілу, включно (наприклад, 4-7 січня 2017 р.).
Кількість бенефіціарів	Надайте інформацію про загальну кількість бенефіціарів, які брали участь в інтервенції, дезагреговану за статтю та віком.
Пайки	Вкажіть, що кожне домогосподарство повинно було отримувати, включаючи те, чи доставлялися різні пакунки сім'ям різного розміру (наприклад, 3 ковдри/сім'я з 6 осіб, 1 мило/особа).
Початкова кількість запасів	Вкажіть кількість товарів, доставлених на початку розповсюдження, перерахованих за позиціями (наприклад, 1,000 ковдр, 1,000 матраців тощо).

Одиниця	Опис
Розподілені запаси	Вкажіть загальну кількість розподілених товарів, перерахованих за позиціями (наприклад, 850 ковдр, 850 матраців тощо).
Кількість залишків	Вкажіть кількість товарів, що залишилися, якщо такі є, перерахованих за позиціями (наприклад, 150 ковдр, 150 матраців тощо). В ідеалі, це число буде дорівнювати початковій кількості запасів мінус розподілені запаси.
Відсоток покритих потреб	Дайте оцінку охоплених потреб. Якщо був дефіцит запасів, то ця цифра буде нижче 100%. Аналогічним чином, якщо є нові надходження, команда може зауважити, що потреби відповідно до оцінки були покриті, але виникли нові потреби.
Підхід до розподілу	Докладно опишіть, як було влаштовано розподіл та як ним керували.
Проблеми, що виникли під час розподілу	Перелічіть будь-які проблеми, що виникли під час розподілу, такі як шахрайство, проблеми з доступом, претензії щодо недопуску і т.д.
План подальших дій	Перелічіть будь-які дії, які організація планує здійснити після події, наприклад Післярозподільчий моніторинг (ПРМ) або завершальний розподіл для обліку нових надходжень.

Оцінка

Після повного завершення розподілу, організації, що здійснюють розподіл, можуть замислитися над проведенням моніторингу після завершення розподілу (ПРМ), щоб оцінити ефективність, доречність та охоплення втручання, а також загальну задоволеність наданою допомогою. В ідеалі, ПРМ повинен оцінювати єдину відповідь приблизно через місяць після проведення втручання. Це дає бенефіціарам час, щоб використати надані речі та надати корисні відгуки про якість, а також врахувати можливість того, що отримувачі допомоги могли переїхати.

Паралельно організації можуть проводити дослідження ринку, в межах якого регулярно збирають інформацію про ціни на товари на місцевих ринках. В умовах надзвичайних ситуацій або конфліктів ринок має тенденцію до викривлення, і можуть спостерігатися значні коливання цін, спровоковані термінами розподілу, що дуже ускладнює інтерпретацію кількісних даних.

Залучення спільноти дистриб'юторів

Основні учасники

Важливо знати ролі та обов'язки основних учасників, задіяних на різних етапах розподілу

товарів. У більшості випадків ключовими учасниками є:

- Постраждалі люди: ВПО, репатріанти, приймаючі громади або інші потенційні отримувачі допомоги.
- Агенція з розподілу: Агенція, НУО або будь-який інший партнер, який здійснює розподіл.
- Донор або організація, що робить внесок: Організація, яка надає товари, кошти або іншу підтримку для розподілу.
- Державні органи: Місцеві або національні органи влади, що охоплюють сферу втручання.
- Кластер: Координаційний орган, який може допомогти в організації втручання.

Ролі та обов'язки кожного з цих ключових суб'єктів можуть включати:

Ключові актори	Ролі та обов'язки
Постраждалі люди	• Допомога у плануванні розподілу. • Допомога у виявленні людей, які наражаються на ризик. • Створення комітетів з належним представництвом жінок. • Обмін інформацією про конкретні проблеми різних груп. • Поширення інформації про товари, процес та систему розподілу. • Контроль натовпу на місці розподілу та інша допоміжна робота. • Допомога вразливим представникам переміщеного населення.
Дистриб'юторська агенція	• Створення майданчика для розподілу та процесів, пов'язаних із розподілом. • Поширення інформації серед постраждалого населення. • Управління та справедливий розподіл товарів гуманітарної допомоги з використанням відповідної системи розподілу. • Забезпечення участі, безпеки та підзвітності у процесі розподілу. • Моніторинг процесів розподілу на місці. • Звітування про якість, кількість та вплив розподілу товарів.
Донор або організація-співвиконавець	• Переміщення запасів на місце розподілу (якщо необхідно). • Надання коштів або іншої підтримки. • Настанови з технічних питань, де це доречно, наприклад, перенаправлення для отримання захисту. • Моніторинг програми розподілу та звітування перед донорами та урядами.

Ключові актори	Ролі та обов'язки
Державні органи	• Забезпечення безпеки та організація безпечних місць для розподілу. • Створення початкових списків бенефіціарів разом із громадами (за потреби). • Забезпечення вільного і безпечного доступу бенефіціарів до допомоги. • Консультації щодо організації розподілу. • Надання відповідних дозволів.
Кластери	• Координація розподілу та підтримка додаткових потужностей. • Адвокація доступу. • Отримання та перегляд звітів про розподіл. • Управління інформацією. • Створення міжгалузевих координаційних просторів.

Адаптовано з Кластера житла

Комітети з розподілу

Щоб забезпечити залучення постраждалого населення до процесу та гарантувати, що його участь є ефективною та результативною, найкращою практикою є створення розподільчих комітетів. Комітети з розподілу, як правило, краще працюють у стабільному середовищі, в ідеалі вони повинні відображати співвідношення чоловіків і жінок серед населення, і в них мають бути представлені всі групи населення. Комітети можуть збиратися як до, так і після розповсюдження, де всі питання, пов'язані з розповсюдженням, повинні вільно обговорюватися всередині комітету і доводитися до відома відповідного агентства. Ці комітети виступатимуть сполучною ланкою між установою, відповідальною за розподіл, та постраждалим населенням, допомагаючи:

- Тримати під контролем нереалістичні очікування.
- Забезпечити загальне розуміння процедур та обмежень.
- Забезпечити отримання зворотного зв'язку від громади або населення табору з усіх питань, пов'язаних з розподілом.

Міркування щодо захисту

Актуалізація питань захисту означає, що організації, що здійснюють розподіл, партнери, найняті треті сторони та всі інші суб'єкти, залучені до розподілу, здійснюють діяльність таким чином, щоб захистити людей від насильства, примусу, обділеності та дискримінації.

Організація, що здійснює розподіл, повинна докласти всіх зусиль для інтеграції питання захисту в кожен частину процесу розподілу, включаючи чотири ключові елементи актуалізації захисту, які включають:

1. Уникнення заподіяння шкоди та надання пріоритету безпеці та гідності.
2. Забезпечення значущого доступу.
3. Практика підзвітності.
4. Сприяння участі та розширенню можливостей.

Підхід, заснований на захисті, повинен бути включений при плануванні логістики розподілу для адвокації та підкреслення важливості неупередженості та недискримінації для досягнення успішного та надійного розподілу. Усі члени команди відіграють важливу роль у забезпеченні безпеки, гідності та недоторканності людей під час розподілу допомоги. Координація, справедливість і планування мають вирішальне значення для задоволення їхніх конкретних потреб, культурних цінностей, фізичного оточення та збереження довкілля.

В якості додаткового списку слід розглянути такий перелік:

- Час розподілу предметів допомоги є безпечним для бенефіціарів для поїздки до пункту розподілу та повернення додому без подальшого ризику заподіяння шкоди.
- До місця фізичного розташування організації, що відповідає за розподіл, можна легко та безпечно отримати доступ, особливо без ризику або загрози насильства за ознакою статі та нападів з боку збройних груп.
- У процесі розподілу товарів необхідно поважати та враховувати культурні та релігійні практики.
- Методологія розподілу товарів розроблена таким чином, щоб зберегти безпеку та поважати гідність.
- Варіанти доставки додому матеріалів для будівництва житла/НПТ для вразливих осіб (наприклад, осіб з інвалідністю, які не можуть дістатися до пункту видачі, людей похилого віку, домогосподарств, очолюваних дітьми, тощо) або системи, за допомогою яких представники можуть забирати пакети допомоги від їхнього імені.
- Товари пакуються таким чином, щоб уникнути травмування або навантаження на бенефіціарів. Роздані предмети не повинні бути надмірного розміру або ваги, а також повинні бути зручними для літніх людей або людей з інвалідністю.
- Надання додаткових НПТ, необхідних для особистої гігієни, захисту гідності та добробуту, включаючи гігієнічні матеріали для жінок та дівчат, узгоджується з культурними та релігійними традиціями.
- Механізми надання скарг та здійснення моніторингу є невід'ємною частиною планів розподілу.

Інструменти та ресурси дистрибуції

Сайти та ресурси

- [Проект Сфера, довідник \(2018\)](#)
- [Посібник Universal Logistics Standards](#)
- [Посібник з розподілу товарів УВКБ ООН](#)
- [The Cash Learning Partnership](#)
- [Проект PARCEL](#)
- [Асоціація гуманітарної логістики](#)
- [Основні гуманітарні стандарти](#)
- [Інститут закордонного розвитку \(ODI\), Інститут закордонного розвитку \(ODI\), Загальний розподіл продовольства в надзвичайних ситуаціях](#)
- [Норвезька рада у справах біженців \(NRC\), Посібник з управління табором. Розділ «Розподіл продуктів харчування та непродовольчих товарів»](#)
- [Кишеньковий посібник «Лікарі без кордонів» \(MSF\) «Розподіл нехарчових продуктів»](#)
- [OXFAM Розподіл Непродовольчих Товарів](#)
- [МПК «Гендер та непродовольчі товари у надзвичайних ситуаціях»](#)

- [Кишенькова книжка ВПП Польові операції в надзвичайних ситуаціях](#)
- [Керівні принципи УВКБ ООН щодо зменшення ризиків у сфері захисту при розподілі допомоги в натуральній формі](#)